

ДІАГНОСТИКА СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТУДЕНТІВ НАУКМА

Дослідження емоційного інтелекту з'явилося в наукових статтях на початку 1990-х років. Цей концепт набув заслуженої популярності й нині приваблює багатьох дослідників. Причини такої популярності пов'язані як зі спробами більш цілісно оцінити адаптивні здібності індивіда через його вміння емоційно взаємодіяти з іншими, так і з можливостями передбачити успішність поведінки в різних видах соціальної активності.

Спочатку поняття «емоційний інтелект» було пов'язано з соціальним інтелектом. Воно з'явилося саме в контексті розробки проблематики соціального інтелекту такими дослідниками, як Дж. Гілфорд, Г. Гарднер і Г. Айзенк, а на сучасному етапі дослідження емоційного інтелекту є цілком самостійним напрямком. Можна погодитися з думкою Д.В. Ушакова, що емоційний інтелект хоча й тісно пов'язаний із соціальним, проте має свою специфіку. Тому ці два конструкти можуть бути представлені як збіжні області. Публікація в 1995 році книги Д. Гоулмана «Емоційний інтелект» принесла популярність погляду на емоції як область інтелекту.

Уперше термін «емоційний інтелект» у психологію ввели Д. Мейер і П. Селовей. Вони визначили емоційний інтелект як здатність сприймати й виражати емоції, асимілювати емоції й думки, розуміти та пояснювати емоції, регулювати власні емоції й емоції інших. У 1990 р. вони розробили одну з перших і найвідомішу модель цього конструкту. Тоді ж вони почали розробку методики для дослідження емоційного інтелекту. Із часом на основі отриманих даних вони допрацьовували й удосконалювали теоретичну модель. Також мінялася й методика, поки в 2002 році не було створено MSCEIT, V2.0 (The Mayer–Salovey–Caruso Emotional Intelligence Test) – стандартизований текст для вимірювання емоційного інтелекту.

Роботи з дослідження емоційного інтелекту саме в рамках теорії Мейєра, Селовея й Карузо активно продовжуються й зараз у Єльському університеті під керівництвом Пітера Селовея.

Проблема становлення особистості завжди була провідною в гуманістичній психології. Соціалізація тлумачиться як процес, під час якого індивід отримує знання, цінності, соціальні навички й соціальну чутливість, які дозволяють йому інтегруватись у суспільство й поводитися в ньому адаптивно. Проте для того, щоб інтегруватись у таке складне суспільство, як нині, кожному індивіду потрібен саме емоційний інтелект – особливий комплект соціальних навичок.

Дана проблема актуальна в сучасності й для того, щоб знайти відповідь на питання, чи існує різниця між студентами-психологами ФШСТ НаУКМА й студентами, котрі навчаються на ФЕН НаУКМА (брали участь студенти 2 курсу).

Відповідно до проведеного дослідження, 47% студентів-психологів мають середній результат за рівнем розвитку загального емоційного інтелекту, що свідчить про достатньо хороше розуміння емоцій інших, вони успішно керують своїми емоціями, проте можуть робити це краще. У 37% студентів виявлено високий рівень емоційного розвитку – вони добре розпізнають як свої емоційні реакції, так і емоції оточуючих людей. По справжньому розуміють себе на інтуїтивному й тілесному рівне, що дозволяє їм легко адаптуватись до будь-якої життєвої ситуації. У 16% було виявлено низький рівень емоційного інтелекту. Вони мають низьку самомотивацію, тобто слабо розвинену здатність керувати власною поведінкою шляхом керування своїми емоціями.

Серед студентів ФЕН 90% має середній рівень емоційного інтелекту, а 10% - високий рівень. Студенти з високим рівнем емоційного інтелекту володіють рядом важливих здібностей, котрі допомагають правильно діяти в різноманітних життєвих ситуаціях. Вони чудово розуміють свої емоції,

знають роль почуттів і емоцій у спілкуванні з людьми. Тобто вміють виражати емоції таким чином, щоб встановлювати й підтримувати дружні й доброзичливі стосунки з оточенням. Також вони прагнуть пізнавати й збагачувати свій внутрішній світ, якнайкраще зрозуміти підсвідоме, розвивати внутрішню гармонію й позитивність. По всіх показниках більшість студентів даної групи продемонстрували «твердий» середній рівень розвитку емоційного інтелекту, що передбачає адекватну самооцінку, середній рівень самоконтролю, відчуття психологічного добробуту, позитивного ставлення до себе, гармонії з собою й оточуючими.

Таким чином, студентам із середнім рівнем розвитку емоційного інтелекту властиво розуміти частину своїх прихованих мотивів, вони вчаться керувати своїм настроєм і часом, мотивувати себе. Такий підхід дозволяє ефективно взаємодіяти з навколишнім світом, досягати успіху. Студенти з високим рівнем емоційного інтелекту більш дружелюбні, відкриті, здатні аналізувати й розуміти стосунки, спокійно вирішують конфлікти й суперечки.

Для того, щоб визначити, чи є статистична розбіжність між вибірками, було застосовано статистичну обробку даних. Отримане емпіричне значення знаходилося в зоні значущості, що вказує на різницю між розвитком емоційного інтелекту студентів різних факультетів. За результатами всіх застосованих методик, робоча гіпотеза про те, що загальний рівень емоційного інтелекту в студентів ФСНСТ вище за загальний рівень емоційного інтелекту в студентів ФЕН, підтвердилась. Це може бути пов'язано з тим, що діяльність студента факультету соціальних наук включає в себе практичні задачі, пов'язані з розвитком комунікативних навичок. У процесі навчання студенти активно опановують певні якості, знання й уміння, необхідні для успішної професійної реалізації в системі «людина-людина».